

OMA

8

2014
7,80 €

AIKA

oma talous & laki / työ / matkat / terveys / ihmissuhteet

JURISTI NEUVOO

Ero & perintö:
miten
irtaimisto
jaetaan

Itku on
luottamuksen
merkki

MIGREENI

Tunnista ärsykkeet,
hoida ajoissa

HYÖTY-
EKSTRA

50+ KUNTOILEE

JOHANNA & REIJO **ORAS**

”Saamme
olla kiitollisia
ja ylpeitä
liitostamme”

Näyttelijä
Antti Litja

”Vanhemmiten
olen
vapautunut”

➤ Päiväkirja: aloittelija & personal trainer

➤ Asiantuntija opastaa: mikä treeni toimii

omaikalehti.fi

Gdansk, Gdynia ja Sopot muodostavat Itämeren Rivieran

Pohjois-Puolan helmet

Gdansk, Gdynia ja Sopot eivät syyttä ole saaneet nimeä Itämeren Riviera. Upeat hiekkarannat ja historiaa henkivät kaupungit luovat puitteet mieleenpainuvalle matkalle Puolan sieluun.

TERTTU LEVONEN TEKSTI / AGNETA ELMEGÄRD JA TERTTU LEVONEN KUVAT

Gdanskin siluetti
Motlawajoelle on yhtä komea kuin hansakaupungin historia. Keskiaikainen satamanosturi on kaupungin symboli.

Etukäteen luulin Gdanskia nuhjuiseksi satamakaupungiksi. Perillä odotti entiseen loistoonsa restauroitu hansakaupunki, jossa tuhatvuotinen menneisyys ja dynaaminen nykyaika elävät rinnan. Vanha kaupunki on helppo ottaa haltuunsa. Nähtävyydet ovat kävelyetäisyydellä.

Kesäiltoina vanhan kaupungin tunnelma on melkein välimerellinen. Pitkä tori, sen ulkokahvilat ja ravintolat ovat täynnä väkeä. Marian kirkon goottilaistornien takana Frauengassella asukkaat ovat siirtäneet olohuoneensa terasseilleen.

Kaduilla ja kujilla kaikuvat puheensorina, lasien kilistely ja musiikki aina siihen saakka, kunnes viimeinenkin kynttilä on palanut loppuun terrassien kaiteilla. Muutaman tunnin kuluttua alakerran antiikkikaupat ja putiikit avaavat ovensa.

Hansakaupungin piti olla komea

Gdanskin kirkot, palatsit ja patriisitalojen julkisivut kilpailevat muhkeudellaan, sillä mahtavassa hansakaupungissa vaurauden piti näkyä ulospäin.

Yksi kaupunginportti ei Gdanskille riittänyt. Mailin mittaiselle Pitkälle torille (Długi Targ) johtaa kolme komeaa porttia. Puolan kuningas tuli Varsovasta mielellään hakemaan rikkaan hansakaupungin verot.

Kuninkaantie kulki kahden portin läpi Pitkää katua (ulica Długa) Pitkän torin (Długi Targ) halki Vihreälle portille, jonka päällä kuninkaallisessa palatsissa on nykyään entisen presidentin Lech Walesan toimisto.

Pitkää toria reunustavat flaamilaisen renessanssiarkkitehtuurin mestariteokset. Torilta lähtevillä kaduilta avautuu kahviloiden ja kauppojen kirjo. Keskusaukiolla viihtyy väkeä aamuin illoin. Siellä tunteksii turisteja, katukauppiaita ja taiteilijoita. Vieraat pysähtyvät ihailemaan näkemäänsä ja kyselemään oppaalta rakennusten historiaa. Hän kertoo, että rakennuksista vain yksi, museona oleva Uphagenin talo on alkuperäinen.

Gdanskin symboli merenjumala Neptunus on vartioinut Arturin hovia eli entistä viljapörssiä satoja vuosia. Raatihuone rakennettiin 1300-luvulla kaupungin mahtimiehille ja kuninkaallisia vierailuja varten. Kaupungintalo hienoinen freskoi-neen ja kalusteineen on museona.

Gdanskin vanhassa kaupungissa on välimerellinen tunnelma.

Gdansk on kautta aikojen ollut tunnettu rohkeudesta ja suvaitsevaisuudesta.

Hansakaupungin toinen tunnus on Motlawajoen ylle kurkot-tava vanha satamanosturi. Keskiaikaista mekanismia, puista oravanpyörää liikuttivat sen sisällä kävelevät ihmiset. Nosturi pystyi siirtämään jopa neljän tonnin lastin yhdentoista metrin korkeuteen.

Rohkea ja itsetietoinen vapaakaupunki

Kaupunkioikeudet Gdansk sai 1200-luvulla. Aikakirjoissa paikka mainitaan jo aiemmin tärkeänä satamana Veiksel-virran suulla, josta avautui vesireittejä syvälle Eurooppaan. Gdanskia ovat isännöineet vuoroin puolalaiset, vuoroin saksalaiset. Saksalainen ritarikunta valloitti sen 1300-luvulla, risti kaupungin Danzigiksi ja kytki sen hansaliittoon. Vuosi-sata myöhemmin Puolan kuningas Casimir IV otti omansa takaisin. Gdanskista kasvoi Itämeren mahtavin hansakaupun-ki. Puolan jaossa 1700-luvulla se liitettiin Preussiin. Gdansk on kautta aikojen tunnettu rohkeudesta ja suvait-sevuudesta. Kanssakäyminen muun maailman kanssa sujui tunnuslauseen ”ei röhkeästi, ei arkaillen” hengessä. Asenne pätee edelleen. Gdanskilaisen itsetunto on kohdal-laan ja vieraat ovat tervetulleita. Kaupan ja laivanrakennuksen ohella kaupungin henkeä ovat luoneet taiteilijat ja tiedemiehet, mm. fyysikko Gabriel Fahrenheit, filosofi Arthur Schopenhauer ja Nobel-kirjailija Günter Grass. Historian dramaattiset käänteet ovat usein koetelleet kaupunkia. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Danzig oli Puolan hallinnoima vapaakaupunki, kunnes Adolf Hitler vaati sitä Saksalle. Kun puolalaiset eivät suostuneet, Hitler aloitti

Gdanskin vanha keskusta tuhottiin pahasti toisessa maailman-sodassa. Se on restauroitu kunnioittavasti.

Danzigista toisen maailmansodan 1.9.1939. Sodan melskeissä historiallinen keskusta tuhoutui. Vuonna 1945 kaupungin historia nollattiin taas kerran: nimi vaihtui Gdanskiksi ja väki saksalaisesta puolalaiseen. Lech Wa-lesan johtama telakkatyöläisten lakko ja Solidaarisuus sysäsivät vuonna 1980 liikkeelle Puolan demokratian sekä itäblokin ja Neuvostoliiton hajottaneet voimat. Gdanskin puolesta miljoonasta asukkaasta 62 000 on opiske-lijoi. Ilmapiiri on nuorekas ja dynaaminen. EU-jäsenyys tukimiljardeineen on osaltaan auttanut Gdansk-in metropolin nopeaa muutosta. Talous kasvaa, infrastruk-tuuri toimii. Alueesta on tullut paitsi turistien myös kansain-välisten kongressien suosittu kohde. Puolalaisilla on vankka usko tulevaisuuteen, ja maa pyrkii määrätietoisesti yhdeksi Euroopan talousmahdiksi.

Kylpyläelämää ja kävelyä laiturilla

Paikallisjuna yhdistää Gdansk-Sopot-Gdynia-kolmoiskaupun-gin. Gdynia on 1900-luvun satamakaupunki ja Sopot suosittu rantalomakaupunki, Itämeren Riviera. Kun Napoleonin joukkojen kirurgi Jean-Jaques Hoffner pysähtyi Venäjän sotaretkeltä palatessaan Sopotin kalastaja-kylään, hän ihastui valkohiekkaisiin rantoihin ja perusti sinne kylpylän. Pian kylään rakennettiin kauniita huviloita, hotelleja ja kasino. Berliini-Gdansk-junayhteyden valmistuttua 1870 Sopotista tuli suosittu keisarillinen kylpyläkaupunki. Nykyään vilkas Monciak-kävelykatu sykkii elämään päivin öin. Suosittu koh-taamis- ja promenadipaikka on Molo, merelle vievä, leveä 500 metrin mittainen puulaituri.

Gdanskin vanhassa keskustassa on mukavaa kävellä, katsella ihmisiä ja syödä hyvin. Nähtävyydet ovat lähellä toisiaan.

Sopotin Grand Hotelissa ovat viihtyneet kuninkaalliset ja kuuluisuudet Greta Garbosta Fidel Castroon ja Annie Lenno-xiin. Adolf Hitler piti siellä päämajaansa ja ihaili parvekkeel-taan aloittamansa toisen maailmansodan meritaistelua. Rans-kan presidentti Charles de Gaulle saapui hotelliin 1950-luvulla oman, tarpeeksi pitkän sänkynsä kanssa. Samppanjabaarin seiniä koristavat kuuluisimpien vierai-den kuvat. Grandilla on ylellinen kylpylä ja oma hiekkaranta. Viiden tähden palvelut kattavat myös lemmikit. Niitä ulkoilu-tetaan, ja musteille ja mirreille on omat ruokalistat, rannalla aurinkovarjot ja vesikupit. Sofitel-Grandin vieressä on SHERA-ton ja vähän kauempana uusin tulokas, pohjoismaista designia henkivä Mera Spa -hotelli.

Upea meripihka

Gdanskin meripihkamuseossa voi perehtyä meren kullaksi kutsutun meripihkan historiaan ja nykypäivään. Jo pari tuhatta vuotta sitten seudulta vietiin meripihkaesineitä Roomaan ja Kiinaan asti. Meripihkakorukivet ovat yhä suuri bisnes. Siksi väärentäjät kauppaavat polyesterista ja puupihkasta valmistettuja esineitä aitoina. Silmällä ei erota aitoa väärennöksestä. Meripihkamuseon myymälässä on hieno valikoima taatusti aitoja koruja. Kun aiot ostaa kalliin meripihkakorun, pyydä aina etukäteen nähtäväksi Puolan kauppakamarin alkuuperäistodistus.

MERIPIHKAMUSEO, TARG WEGLOWY 26. LISÄÄ TIETOA: MHMG.GDA.PL

Käsityöperinne on kunniaissa Puolassa. Sievän myssyn saa kymmenellä eurolla.

Puolalainen keittiö yllättää, ja herkutella voi edullisesti.

Sopotin klassinen näkymä: Grand Hotel ja Molo, eli merelle vievä puulaituri.

Meripihkasta valmistettuja koruja ja matka-muistoja myydään kaikkialla.

Vinkkejä Gdanskiin

- Vanhassa kaupungissa ravin-toloita on ulica Dlugan ja Dlugi Torg -aukion tuntumassa sekä Mariaca- ja Piwna -kaduilla.
- Kesää lukuun ottamatta hotelleilla on edullisia tarjouksia. Podewils on boutique-hotelli vanhassa kau-pungissa Veikselin tuntumassa. Hotel Gdansk on entinen 1600-luvun viljamakasiini, uu-dessa siivessä on upea kylpylä.
- Ostoskeskuksia ja kauppvoja on Główna-päärautatieaseman ja vanhan kaupungin välisellä alueella. Käsityöt, taide, korut ja suklaa ovat hyviä tuliaisia.
- Tuliaisat: Puolalaiset vaatteet ja asusteet ovat edullisia, samoin Dr Irena Erisin ja Dermi-can korkealaatuiset ihonhoito-tuotteet. Kauppahallista (Hala Targowa) löytyy mm. mak-karoita ja juustoja. Danziger Goldwasser -yrtilikööri on terästäetty kultahipulla.
- Lisää tietoa: polen.travel.se. Wizz Air lentää Turusta Gdansk-kiin edullisesti.

Veikseliä etelään:

Kopernikuksen Torun & kylpyläkaupunki Ciechocinek

Keskiaikainen Torun vie tähtitieteilijä Kopernikuksen juurille, mutta myös hyviin ravintoloihin. Ciechonicessä voi uppoutua kylpyläelämään.

Gdanskista seuraamme Veikseljokea etelään Toruniin. Saksalaisritarien 1200-luvulla perustamaan kaupunkiin harva turisti löytää. Torunin suuri poika, aurinkokeskeisen maailmanjärjestyksen keksijä Nikolaus Kopernikus on läsnä kaikkialla: patsaana kaupungintalon vieressä, katujen, hotellien, ravintoloiden nimissä sekä piparkakkuihin ja suklaaseen ikuistettuna.

Torun muureineen ja portteineen on hieno, keskiaikainen kaupunkikokonaisuus. Se on kuin ihmeen kautta säästynyt sotien ja piiritysten tuhoilta. Keskusaukiota reunustavat rakennukset ovat alkuperäisiä. Raatihuone on historiallinen museo, jonka tornista avautuvat huikeat näkymät. Aukiolta johtaa vilkas kävelykatu 1600-luvun Uudelle torille.

Torunissa riittää hyviä ravintoloita. Suosikkini Karczma sijaitsee Brama Mostowan eli Siltaportin vieressä. Valitsimme sunnuntailounaaksi valkoista borssikeittoa, riistaa ja puolalaista olutta. Nautimme paikallisten kanssa iloisesta tunnelmasta.

Kaupunginmuurien vieressä Veikselin rannalla kohoaa kylpylähotelli Copernicus. Hoidot ovat taivaallisia ja uima-altaat valtavat. Sisustuksessa tähtitiede yhdistyy moderniin designiin.

Ciechocinekin kylpylöissä stressi katoaa. Tunnelma on kuin 1950-luvulla.

Kylpylöitä ja 50-luvun nostalgiaa

Puolassa on vanha kylpyläperinne. Puolalaiset tulevat hoitoloihin lääkärin läheteellä – tai muuten vain rentoutumaan.

Suosittu kylpyläkaupunki Ciechocinek sijaitsee Torunista 20 kilometriä etelään. Sen maamerkkejä ovat kylpyläpuiston puutornit ja suolaseinät. 1800-luvulla suolakaivoksille keksittiin uusi käyttö maanalaisten vesilähteiden kanssa. Suolavesi johdettiin torneihin ja niistä valumaan pitkin suolaseiniä.

Suolaseinien ansiosta kaupungissa vallitsee suolainen ”mikroilmasto”. Puolen tunnin kävelyn suolaseinien lähellä sanotaan puhdistavan kehoa ja rauhoittavan mieltä.

Ciechocinekin valitsimme keskitason hoitolan ”terveydentalo” Lilan kahden viikon hoitopaketin täysihoidtoineen. Lääkäri määräsi hierontaa, muta- ja levähoitoja, akupunktiota, happihoitoa, uintia, kuntosalia. Hoitojen lomassa kävelimme puistoissa, kiertelimme kaupungilla ja kahviloissa ja nautimme 1950-luvun ilmapiiristä. Kylpyläkulttuuriin kuuluvat myös kello viiden tanssit. Puiston tanssisaleissa ja hotelleissa soitto soi ja jalalla pannaan koreasti.

Kaksi viikkoa kului kuin siivillä. Kotiin palasimme levänneinä ja hoidoista vetreinä. ●

Tähtitieteilijä Nikolaus Kopernikuksen komea syntymätalo Torunissa on museo.

Torunissa moderni Copernicus-kylpylä-hotelli tarjoaa monipuolisia hoitoja.

Ciechocinek on täynnä eritasoisia kylpylöitä ja hoitoloita.

